

**Briuselis, 2026 m. vasario 20 d.
(OR. en)**

6184/26

**SOC 70
EMPL 28
EDUC 43
JEUN 25
ECOFIN 177**

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Užimtumo komiteto atlikta Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo apžvalga. Pagrindinės išvados – <i>Patvirtinimas</i>

Delegacijoms pateikiamos Užimtumo komiteto (EMCO) atliktos Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo apžvalgos pagrindinės išvados, rengiantis joms pritarti 2026 m. kovo 9 d. EPSCO tarybos posėdyje.

Užimtumo komiteto atliktos Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo apžvalgos konkrečioms šalims skirtos išvados pateikiamos dokumente 6184/26 ADD 1.

Užimtumo komiteto atlikta

2020 m. Tarybos rekomendacijos „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“ įgyvendinimo apžvalga

Pagrindinės išvados Tarybai

1. Įvadas

Užimtumo komitetui (EMCO) pavesta stebėti pažangą, daromą įgyvendinant Tarybos rekomendaciją „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“.¹

2021 m. Komitetas daugiausia dėmesio skyrė neproporcingai dideliame COVID-19 krizės poveikiui jaunimui ir apsvaistė veiksmus, kurių imtasi visose valstybėse narėse siekiant sistemingesnio ir nuoseklesnio požiūrio į kovą su jaunimo nedarbu ir neaktyvumu, nepaisant pandemijos. 2023 m. Komitetas atkreipė dėmesį į padidėjusį aktyvumo skatinimo programų veiksmingumą, nes, palyginti su ankstesniais metais, daugiau asmenų laiku ir teigiamai užbaigė dalyvavimą Jaunimo garantijų iniciatyvoje.

2025 m. daugiašalėje apžvalgoje daugiausia dėmesio skirta struktūriniais ir instituciniais iššūkiams, kurie trukdo nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) jaunimo) tvariai integracijai į darbo rinką, nustatyti. Apžvalga parodė, kad, spręsdamos nedirbančio ir neaktyvaus NEET jaunimo iššūkius, kelios valstybės narės vis dar daugiausia dėmesio skiria tradicinėms aktyvumo skatinimo priemonėms ir darbo rinkos paramai, kurias daugiausia teikia valstybinės užimtumo tarnybos (VUT). Nors pripažįstama, kad priežiūros pareigos, įperkamo būsto stoka, galimybių naudotis įperkamu transportu trūkumas, ligos ir negalia yra pagrįstos ir svarbios NEET jaunimo neaktyvumo priežastys, šioms kliūtims šalinti imamasi mažai priemonių.

¹ 2016 m., 2018 m. ir 2019 m. EPSCO taryba pritarė Užimtumo komiteto parengtam pagrindinių išvadų rinkiniui, paremtam Komiteto vykdytos 2013 m. *Tarybos rekomendacijos dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos* įgyvendinimo stebėsenos rezultatais. Išvadose pabrėžta prevencijos, ankstyvosios intervencijos, tvirtų partnerysčių valstybėse narėse svarba, taip pat lemiamos reikšmės valstybinių užimtumo tarnybų vaidmuo. Nuo 2021 m. EMCO toliau stebi, kaip įgyvendinama 2020 m. *Tarybos rekomendacija „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“*.

2. Padaryta pažanga

Visos valstybės narės, visų pirma tos, kuriose tebėra didelių spragų, padarė pažangą įgyvendindamos sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą, tačiau pažanga įvairiose šalyse ir regionuose yra nevienodo lygio ir jai įtakos taip pat turi platesnio masto makroekonominiai pokyčiai. Demografinių tendencijų poveikis yra akivaizdus – mažėjant jaunesnių žmonių skaičiui, mažėja ir NEET jaunimo skaičius. Vis dėlto didėjanti neaktyvus NEET jaunimo dalis (palyginti su nedirbančiu NEET jaunimu) tarp potencialių iniciatyvos paramos gavėjų ir vis dar maža Jaunimo garantijų iniciatyvų aprėptis kai kuriais atvejais rodo didelį neišnaudotą aktyvumo skatinimo potencialą. Iš tiesų, nors geriausių rezultatų pasiekęs NEET jaunimas teigiamai užbaigia dalyvavimą nacionalinėse programose, daug neaktyvių jaunuolių šiose programose dar nedalyvauja, o tai rodo galimą poreikį pertvarkyti šias programas.

Siekdamos reaguoti į šias tendencijas, valstybės narės apžvalgos metu pranešė apie daug reformų, atspindinčių dedamas pastangas ir nuolatinį įsipareigojimą visapusiškai įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvą. Visų pirma tai veiksmai, kuriais siekiama stiprinti VUT, gerinti profesinį rengimą ir mokymą (PRM) ir užtikrinti įgūdžių pasiūlos ir paklausos atitiktį, taip pat pašalinti likusias kliūtis užimtumui. Apžvalgoje nurodyta, kad, nepaisant plataus valstybių narių dalyvavimo, vis dar yra strateginio planavimo spragų – visų pirma retai apibrėžiami aiškūs tikslai, nustatomi aiškūs uždaviniai ar atliekami sistemingi poveikio vertinimai tiek projektų, tiek programų lygmeniu. Todėl, siekiant veiksmingai remti visas NEET jaunimo tikslines grupes, labai svarbu nacionaliniu lygmeniu spręsti išsamių strateginių planų ir poveikio vertinimų trūkumo problemą.

Tarp valstybių narių tebėra didelių aprėpties lygio skirtumų – visos valstybės narės stengiasi gerinti informavimo veiklą ir didinti informuotumą. Neaktyvaus NEET jaunimo, ypač neužsiregistravusio jokioje sistemoje, įtraukimas tebėra nuolatinis iššūkis. Tuo metu, kai vyksta šiai tikslinei grupei priklausančių jaunuolių situacijos pokytis iš nedarbo į neaktyvumą, šiuos jaunuolius darosi vis sunkiau pasiekti, ypač atokiose ar kaimo vietovėse. Kai kuriose valstybėse narėse tebėra didelių lyčių skirtumų, todėl ir toliau reikia skirti ypatingą dėmesį tokioms grupėms kaip jauni romai, migrantai, jaunos moterys, jaunimas kaimo vietovėse, asmenys su negalia, sveikatos problemų, visų pirma susijusių su psichikos sveikata, turintys jaunuoliai. Apskritai apžvalgose pabrėžiamas iššūkis derinti informavimo veiklą ir integruotą paslaugų teikimą: nors remiantis vietos lygmeniu integruotais metodais galima teikti specialiai pritaikytas paslaugas ir skatinti institucijų, suinteresuotųjų subjektų ir paslaugų teikėjų bendradarbiavimą, reikalingas centralizuotas koordinavimas siekiant užtikrinti, kad jie būtų taikomi visiems regionams ir kad paslaugos būtų teikiamos nuosekliai.

Daugumoje valstybių narių pagerėjo NEET jaunimo ir teikiamų paslaugų žemėlapių sudarymas – daugelis jų nurodė gerus šaltinius ir priemones. Tačiau kyla iššūkių, kai reikia spręsti duomenų apsaugos taisyklių klausimą, kad institucijos ar tarnybos galėtų veiksmingai bendradarbiauti ir keistis asmens duomenimis, išryškinančių sudėtingą kompromisą tarp informavimo veiklos ir privatumo. Atstovai pabrėžė tarpsektorinių požiūrių laikymosi ir vietos lygmeniu integruoto paslaugų teikimo svarbą, derinant pritaikytas, aukštos kokybės vietos paslaugas su centriniu koordinavimu, kad būtų užtikrintos vienodos galimybės visuose regionuose. Vietos partnerystės gali skatinti novatoriškus sprendimus, apimančius įvairius visuomenės subjektus, nors tie sprendimai taip pat kelia koordinavimo iššūkių.

3. Spręstini iššūķiai

Dauguma valstybių narių susiduria su instituciniais iššūķiais, trukdančiais veiksmingai įgyvendinti Jaunimo garantijų iniciatyvos programas. Tai, be kita ko, įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitiktis, įskaitant nepakankamą švietimo ir mokymo suderinimą su darbo rinkos poreikiais, sveikatos problemos, visų pirma psichikos sveikata, kurios yra didelės kliūtys daugeliui NEET jaunuolių, ribota parama infrastruktūrai, pavyzdžiui, vaikų priežiūros paslaugų ir viešojo transporto prieinamumas, taip pat nuolatiniai socialiniai ir ekonominiai iššūķiai, įskaitant būsto įperkamumą.

Be šių institucinių kliūčių, jaunimas ir toliau susiduria su struktūrinėmis ir asmeninėmis kliūtimis, kurios daro poveikį jų galimybėms naudotis Jaunimo garantijų iniciatyvos programomis. Tai, be kita ko, žemas kvalifikacijos lygis, dėl to reikia persikvalifikuoti arba kelti kvalifikaciją, darbo rinkos vis dar negali patenkinti aukštesnės kvalifikacijos jaunimo lūkesčių, neigiamas daugumos darbdavių požiūris į jaunimą, taip pat nepalankios socialinės ir ekonominės sąlygos, su kuriomis susiduria, pavyzdžiui, jaunos motinos, romai, migrantai ar jaunuoliai su negalia.

Siekdamos pašalinti šias kliūtis, valstybės narės įgyvendino daug prevencinių priemonių, įskaitant glaudesnę bendradarbiavimą su mokyklomis, geresnę informacijos teikimą ir tikslinę informavimo veiklą. Atsižvelgiant į tai, Jaunimo garantijų iniciatyva tebėra labai svarbi politikos priemonė siekiant suteikti jaunimui esminių įgūdžių – tiek pagrindinių, tiek socialinių. Kai kurios valstybės narės labai priklauso nuo ES finansavimo, įskaitant „Europos socialinį fondą +“ (ESF+), todėl siekiant užtikrinti ilgalaikį tvarumą labai svarbus yra veiksmingų paslaugų integravimas į nacionalinius biudžetus.

4. Išvados

Apskritai apžvalga parodė, kad, nepaisant plataus valstybių narių dalyvavimo, reikia dėti daugiau pastangų siekiant stiprinti Jaunimo garantijų iniciatyvos ekosistemos dalyvių veiklos koordinavimą. Tai apima keitimosi duomenimis gerinimą, paslaugų integravimą visuose sektoriuose, nuolatinių struktūrinių ir asmeninių kliūčių šalinimą ir ilgalaikio finansinio tvarumo užtikrinimą. Apžvalgos metu nustatyta perspektyvi praktika, kurią būtų galima išplėsti visose valstybėse narėse, apima novatoriškas vietos partnerystes, skaitmeninių priemonių, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto, naudojimą, judumo išmokas dalyvavimui mokymuose remti ir tikslinę paramą pažeidžiamoms grupėms. Atstovai pabrėžė, kad svarbu jaunimui teikti dar tikslingesnę ir labiau individualizuotą paramą, taip pat sistemingiau vykdyti strateginį planavimą ir atlikti poveikio vertinimus, kad būtų galima įvertinti Jaunimo garantijų iniciatyvos programų veiksmingumą.
